

Струка(назив): ЕКОНОМИЈА, ПРАВО И ТРГОВИНА				
Занимање (назив): ПОСЛОВНО-ПРАВНИ ТЕХНИЧАР , ЦАРИНСКИ ТЕХНИЧАР				
Предмет (назив): ЕКОНОМИЈА				
Опис (предмета): сручно-теоријски предмет				
Модул (наслов): УПРАВЉАЊЕ ПРЕДУЗЕЋЕМ- МЕНАџМЕНТ				
Датум: 2022. година	Шифра:	Редни број: 07		
Сврха				
Модул омогућава ученицима да стекну основна знања из менаџмента и његових сродних дисциплина. Упознају се са основним појмовима менаџмента и менаџера, планирања, организовања, вођења и контроле.				
Специјални захтјеви / Предуслови				
Модул је конципиран тако да омогућава ученицима сумирање претходних стечених знања из области економије, као и коришћење знања за објективно сагледавање економске стварности. Усвојена знања из претходних модула. У настави са ученицима оштећеног вида простор уредити на начин да њима буде познат. Уколико долази до измјене простора, ученике обавјестити о томе. Позиција и положај мјеста ученика у учионици потребно је организовати на начин да ученик има могућност да прати наставу, види таблу и чује наставника а све то у зависности од преосталих и функционалне употребе визуелних способности. Пожељно је да позиција мјеста ученика буде у близини табле и катедре наставника. Наставу концептуализовати на начин да буде у што већој мјери заснована на познатом искуству, конкретним примјерима и очигледним наставним средствима. У настави са ученицима оштећеног вида а који при томе могу да прате визуелне садржаје, пожељно је користити аудиовизуелна средства у циљу што бољег приближавања апстрактних појмова. То се односи на употребу дигиталне технологије и садржаја са интернета у којима су на адекватан начин приказани садржаји који се обрађују.				
Циљеви				
Изучавањем овог модула код ученика треба развити представу о значају менаџмента као вјештине остваривања циљева организације посредством других људи. На конкретним примјерима, илустрацијама, графиконима ученик треба да се бави менаџментом предузећа, што треба да допринесе његовом логичном размишљању и самосталном извођењу закључака.				
Теме				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Појам, теорије и активности менаџмента 2. Активности управљања 3. Носиоци управљања 				
Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			

<p>1. Појам, теорије и активности менаџмента</p>	<ul style="list-style-type: none"> - дефинише менаџмент; - објашњава процес менаџмента; - објашњава хоризонталну подјелу функција; - објашњава основне теорије менаџмента. 	<ul style="list-style-type: none"> - разликује ефективност и ефикасност; - уочава значај повезаности и условљености активности управљања; - разликује теорије и њихове доприносе у развоју менаџмента. 	<ul style="list-style-type: none"> - развија систематичност у раду; -развија тимски рад у циљу конструктивне комуникације; - развија самосталност у раду и истрајност у учењу кроз мотивацију и жељу за примјеном стечених знања; - развија пословну одговорност при одлучивању; - развија свијест о припадности предузећу; - употребљава намјенски софтвер за израду и приказивање одређених графичких приказа о пословању предузећа; - развија способност употребе стручне технологије у усменом и писменом облику; - формира радне навике и правилан однос према раду; - развија свијести о значају примарних и секундарних планских одлука; 	<ul style="list-style-type: none"> - на почетку модуланаставник информише ученике о наставним темамакоје ће изучавати. - поред усменог излагања, које се своди на појашњавање менаџмента, наводи примјере и води дискусију о важности менаџмента у организацији. - мотивише ученике да на примјеру анализирају менаџмент као процес. -подстиче ученике да радом у групи или у паруйдентификује најважније идеје појединих теорија менаџмента и покаже у ком смислу се модерни менаџмент може посматрати производом идеја из прошлости. -графички приказује хоризонталну подјелу функција и хијерархију руковођења предузећа. - користи радне листове, квиз, шематске приказе, индивидуалне и групнепрезентације, израду постера и есеј. -У настави са ученицима са оштећењем вида материјале прилагодоти у односу на степен оштећења и функционалне употребе остатка вида.Корисити материјале на увећаном тиску за слабовиде и материјале на Брајевом писму за слијепе ученике.По потреби користити материјале у аудио-видео формату.
<p>2. Активности управљања</p>	<ul style="list-style-type: none"> - образлаже потребу за планирањем; - описује и анализира тактичко и оперативно планирање; - објашњава суштину процеса организовања; 	<ul style="list-style-type: none"> - уочава значај планирања - разликује секундарне и примарне планске одлуке; - разумије разлику између организационе структуре, организационе шеме и организационог модела; 	<ul style="list-style-type: none"> - испољаваспособност логичког мишљења и закључивања о стратегијском планирању, тактичком планирању и управљању пројектима; - користи организационе 	<ul style="list-style-type: none"> - поред усменог излагања,које се своди на објашњавање појма и значаја планирања, подстиче ученике наразликовање примарних и секундарних одлука на примјеру. - приближава ученицима тактичко планирање и подстиче ученике да наведу примјер за сваку врсту оперативног плана. - користи организационе шеме појединих врста модела.

	<ul style="list-style-type: none"> - наводи и објашњава организационе моделе; - сагледава типове и канале комуникације; - облазлаже појам и карактеристике лидерства; - објашњава теорије о лидерству; - дефинише мотивисање и награђивање запослених; - објашњава појам, значај и врсте контроле. 	<ul style="list-style-type: none"> - анализира утицај комуникације на процес организовања; - разликује лидера од менаџера; - разумије мотивисање према различитим теоријама мотивисања; - описује тржишну, бирократску и клановску контролу; - наводи основне принципе на којима се заснива контрола; - наглашава да постоје подручја контроле. 	<ul style="list-style-type: none"> моделе; - развија свијест о значају мотивације запослених при обављању пословних активности; - развија свијест о значају контроле којом се провјерава сврсисходност свих претходних фаза менаџмента; - формира одређена увјерења означају менаџера као носиоца управљања у предузећу и важности његових атрибута за успјешно пословање; - развија тимски дух; - развија осјећај за тачност, прецизност и концизност. 	<ul style="list-style-type: none"> - мотивише ученике да табеларно прикажу карактеристике, предности и недостатке појединих модела. - симулацијом комуникације између ученика, мотивише ученике да укажу на важност разумијевања значења при комуницирању. - на интернету, у дневној штампи и стручним часописима проналази конкретне примјеремотивације за рад и техникама за повећање мотивације запослених. - сагледава начине креирања стимулативног програма награђивања запослених. - подстиче ученике да израде индивидуалне/ групне презентације на тему- организационо понашање и култура предузећа (на тај начин могуће је обрадити и овај дио градива). - мотивише ученике да за сваку фазу процеса контроле наведу конкретне примјере. презентације припремљене према примарном медију који ученик користи у образовању). (Шеме и графичке приказе прилагодити по принципу поступности и систематичности и то од једноставних ка сложеним). - Омогућити додатно вријеме за рад.
<p>3. Носиоци управљања</p>	<ul style="list-style-type: none"> - образлаже улогу и основне атрибуте менаџера; - објашњава основне функције менаџера у одлучивању и комуницирању; - објашњава врсте менаџера према хијерархијском нивоу и ширини одговорности; - објашњава процес 	<ul style="list-style-type: none"> - утврђује разлике у управљању предузећима различитих правних форми; - разликује фазе процеса одлучивања; - разумије претпоставке ефективног одлучивања. 		<ul style="list-style-type: none"> - помоћу интернета проналази кратке филмове о успјешним предузетницима и мотивише ученике да дискутују о предузетништву, сличностима и разликама између предузетника и менаџера, да процијене када предузетничка функција прелази у менаџерску, и да ли себе виде као будућег предузетника. - шематски приказује разлике између производа и услуга. - подстиче ученике датабеларно прикажу типове менаџера и њихове вјештине. - на интернету, у дневној штампи и стручним

	одлучивања.			<p>часописима проналази конкретне примјере који ће ученицима омогућити да оцијене успјешност менаџера.</p> <ul style="list-style-type: none"> - припрема презентације и одговарајуће примјере и омогућује ученицима да самостално анализирају мотивисање и награђивање менаџера. - користи радне листове, квиз, шематске приказе, индивидуалне и групне презентације, израда постера, есеј. <p>презентације припремљене према примарном медију који ученик користи у образовању). шеме и графичке приказе прилагодити по принципу поступности и систематичности и то од једноставних ка сложеним).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Омогућити додатно вријеме за рад.
--	-------------	--	--	--

Интеграција

Овај модул се може користити као основа за наставак образовања као и у пракси производних и трговинских предузећа.

Извори

Одговарајући уџбеник из економије, стручна литература и часописи, примјери из праксе, статистички подаци, ТВ емисије, подаци са интернета.

Оцјењивање

Континуирано праћење напредовања ученика се одвија на сваком часу, свака активност ученика је добра прилика за процјену напредовања у остварењу задатака предмета и давања повратне информације, а оцјењивање ученика се одвија у складу са Правилником Министарства просвјете и културе Републике Српске.

Струка(назив):ЕКОНОМИЈА, ПРАВО И ТРГОВИНА				
Занимање (назив): ПОСЛОВНО-ПРАВНИ ТЕХНИЧАР, ЦАРИНСКИ ТЕХНИЧАР				
Предмет (назив): ЕКОНОМИЈА				
Опис (предмета): сручно-теоријски предмет				
Модул (наслов): ПОСЛОВНА ПОДРУЧЈА ПРЕДУЗЕЋА				
Датум: 2022.година	Шифра:	Редни број:08		
Сврха				
Модул омогућава ученицима да савладају основе менаџмента појединих пословних подручја.				
Специјални захтјеви / Предуслови				
<p>За разумијевање овог модула неопходно је, поред основних знања из области економије, да су ученици савладали претходни модул (упознали се са менаџментом, као вјештином остварења циљева организације и организационих јединица) који даје увод у даље изучавање појединих пословних подручја.</p> <p>У настави са ученицима оштећеног вида простор уредити на начин да њима буде познат. Уколико долази до измјене простора, ученике обавјестити о томе. Позиција и положај мјеста ученика у учионици потребно је организовати на начин да ученик има могућност да прати наставу, види таблу и чује наставника а све то у зависности од преосталих и функционалне употребе визуелних способности. Пожељно је да позиција мјеста ученика буде у близини табле и катедре наставника. Наставу концептуализовати на начин да буде у што већој мјери заснована на познатом искуству, конкретним примјерима и очигледним наставним средствима.У настави са ученицима оштећеног вида а који при томе могу да прате визуелне садржаје, пожељно је користити аудиовизуелна средства у циљу што бољег приближавања апстрактних појмова. То се односи на употребу дигиталне технологије и садржаја са интернета у којима су на адекватан начин приказани садржаји који се обрађују.</p>				
Циљеви				
Изуучавањем овог модула код ученика треба развити смисао за разликовање појединих пословних подручја и познавање захтјева које тражи свако пословно подручје а која омогућавају успјешноуправљање предузећем. На примјеру конкретног предузећа ученик треба да анализира производни менаџмент, маркетинг менаџмент, финансијски, трговински, пројектни менаџмент, што треба да допринесе његовом логичном размишљању и самосталном извођењу закључака.				
Теме				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Производни менаџмент и маркетинг менаџмент 2. Финансијски и трговински менаџмент 3. Пројектни менаџмент 4. Менаџмент људских ресурса 5. Управљање информационим системима 				
Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			

<p>1. Производни менаџмент и маркетинг менаџмент</p>	<ul style="list-style-type: none"> - дефинише појам значај и задатке производног менаџмента; - разликује стратешке од тактичких и оперативних одлука менаџера прооизводње; - објашњава појам и значај управљања маркетингом; - наводи задатке управљања маркетингом; - објашњава садржину управљања маркетингом. 	<ul style="list-style-type: none"> - наводи активности управљања производњом; - уочава разлике између производа и услуга; - изводи закључак о ширини задатака менаџмента у производњи; - закључује колика је ширина маркетиншких активности; - наводи специфичности управљања брендovima; - разликује инструменте понуде предузећа. 	<ul style="list-style-type: none"> - развија способности логичног мишљења и закључивања о појединим пословним подручјима; - развија свијест о значају задатака производног менаџмента; - развија смисао за прегледност, организованост и уредност; - развија тимски рад у циљу конструктивне комуникације; - развија самосталност и одговорност у раду; - развија функционалну економску писменост; - развија радне навике и културу рада; - развија свијест о значају наученог и примјени наученог у рјешавању конкретног задатка; - развија културу комуницирања и сарадње; - формира одређена увјерења о значају наученог за управљање ризицима у пословању предузећа; 	<ul style="list-style-type: none"> - на почетку модула наставник информише ученике о наставним темама које ће изучавати. - мотивисати ученике да дискутују о стратегијском и оперативном менаџменту, на основу усвојеног знања из претходног модула. - поред усменог излагања, које се своди на појашњавање производног менаџмента, наставник наводи ученике да стечено знање примијене у рјешавању ситуацијских проблема у производњи, даје упутства ученицима да на интернету пронађу неке занимљиве чланке, видео презентације о начину управљања производњом једног предузећа, да израде плакат/пано на тему производни менаџмент. - поред усменог излагања, које се своди на објашњавање менаџмент маркетинга, наставник мотивише ученике да дискутују о техникама истраживања тржишта, грађењу јаких брендова и инструментима 4П маркетинг микса. Даје упутства ученицима да на интернету пронађу неке занимљиве чланке, видео презентације о управљању маркетингом. <p>(Презентације и материјали припремљени према примарном медију који ученик користи у образовању).</p>
<p>2. Финансијски и трговински менаџмент</p>	<ul style="list-style-type: none"> - дефинише појам, значај и садржину финансијског менаџмента; - објашњава инструменте финансијског менаџмента; - објашњава финансијску контролу на основу 	<ul style="list-style-type: none"> - указује на значај финансијског менаџмента за остваривање пословног успјеха предузећа; - разумије појам, начин изражавања и израчунавања преломне тачке; - наводи кораке у управљању ризицима 	<ul style="list-style-type: none"> - развијање свијести о значају стицања и примјени новог знања у пракси; - развија способности логичког мишљења и закључивање о врстама стратегија и циљева у трговини. - формира одређена увјерења 	<ul style="list-style-type: none"> - поред усменог излагања, које се своди на објашњавање финансијског менаџмента, наставник мотивише ученике да дискутују о одлукама које финансијски менаџер доноси у дијелу финансирања и дијелу инвестирања. - на примјеру биланса стања и успјеха, мотивисати ученике да ураде финансијску анализу (израчунати показатеље активности и ликвидности). - поред усменог излагања, које се своди на објашњавање трговинског

	<p>анализе финансијских извјештаја;</p> <ul style="list-style-type: none"> - дефинише појам, значај и задатке трговинског менаџмента; - наводи инструменте трговинског менаџмента; - објашњава технику излагања робе у продајном објекту. 	<p>са којима се суочава финансијски менаџер и предузеће;</p> <ul style="list-style-type: none"> - анализира стратегијско планирање у трговини; - користи основне принципе у раду трговинског менаџмента; - указује на значај контроле као фазе у трговинском менаџменту. 	<p>о значају запослених као најдрагоцјенијем ресурсу предузећа;</p> <ul style="list-style-type: none"> - развија способности за конкретну оцјену радних учинака у пракси. 	<p>менаџмента, наставник упућује ученике на интернет, како би нашли примјере о карактеристикама савремене трговине (на примјер, да наведу нове иновативне продајне формате, да нађу примјере за коришћење информационих технологија у трговини, да нађу податке о највећим трговинским објектима у свијету и слично).</p> <ul style="list-style-type: none"> - мотивисати ученике да пронађу примјере из праксе како трговинско предузеће испуњава задатке према купцима и како исказује друштвену одговорност. - упутити ученике на примјере и дијелове за размишљање у уџбенику и заједнички их анализирати. - разговором и питањима наводи ученике да буду у позицији трговинског менаџера који треба да ријеши неку конкретну ситуацију. <p>(Презентације и материјали припремљени према примарном медију који ученик користи у образовању).</p>
3. Пројектни менаџмент	<ul style="list-style-type: none"> - објашњава појам пројекта; - идентификује карактеристике сваког пројекта; - објашњава садржину пројектног менаџмента; - објашњава концепт животног циклуса пројекта. 	<ul style="list-style-type: none"> - сагледава појам и значај пројектног менаџмента; - разликује задатке пројектног менаџмента; - описује сваку фазу животног циклуса пројекта. 		<ul style="list-style-type: none"> - мотивисати ученике да наведу што више примјера о врстама пројеката према различитим критеријумима. - графички приказати животни циклус пројекта и анализирати конкретни пројект (кроз животни циклус). - пронаћи на интернету примјере пројекта и дискутовати о томе како функционише реализација пројекта у пракси. <p>(Шеме и графичке приказе прилагодити по принципу поступности и систематичности и то од једноставних ка сложеним).</p>
4. Менаџмент	- дефинише појам	- анализира активности		- Мотивисати ученике да дискутују о појму и

људских ресурса	<p>управљања људским ресурсима;</p> <ul style="list-style-type: none"> - објашњава мотивацију; - описује шта обухвата систем оцјењивања учинака; - сагледава улогу вођства и група у менаџменту људских ресурса; - описује природу конфликта и колективног преговарања у домену менаџмента људских ресурса. 	<p>у процесу управљања људским ресурсима;</p> <ul style="list-style-type: none"> - утврђује ко је одговоран за управљање људским ресурсима; - анализирати организациону културу и организациону климу у менаџменту људских ресурса. 		<p>фазама процеса управљања људским ресурсима кроз примјере из праксе.</p> <ul style="list-style-type: none"> - подстаћи ученике да дискутују о мотивацији и указати на чињеницу да је мотивација као инструмент вођења обрађена у претходном модулу. - дискутовати са ученицима о томе како се мијењају потребе запослених, на примјер, према старости, годинама радног стажа... - мотивисати ученике да дискутују о улози вође и група када је ријеч о понашању запослених у конкретним предузећима кроз примјере из праксе. - користи радне листове, квиз, шематске приказе, индивидуалне и групне презентације, израда постера, есеј. <p>(Шеме и графичке приказе прилагодити по принципу поступности и систематичности и то од једноставних ка сложеним).</p> <p>- Омогућити додатно вријеме за рад.</p>
5. Управљање информационим системима	<ul style="list-style-type: none"> - дефинише појам управљања информационим системима; - објашњава шта је информационе технологија; - сагледава задатке менаџера информационих система; - објашњава стратешке и оперативне активности менаџера информационог система. 	<ul style="list-style-type: none"> - разумије значај управљања информационим системима; - наводи и описује компоненте информационог система; - наводи предности и недостатке информационих система и информационе технологије. 		<ul style="list-style-type: none"> - наставник користи примјере и сугерише ученицима да активно учествују у дефинисању појма и значаја свих елемената информационог система за пословање предузећа; - подстиче ученике да израде индивидуалне/ групне презентације о основним задацима менаџера информационих система, специфичним задацима појединих типова информационих система и занимањима која се могу јавити у овом сектору. - користи радне листове, квиз, шематске приказе, индивидуалне и групне презентације, израда постера, есеј. <p>(Шеме и графичке приказе прилагодити по принципу поступности и систематичности и то</p>

				од једноставних ка сложеним). - Омогућити додатно вријеме за рад.
Интеграција				
Овај модул се може користити као основа за наставак образовања као и у пракси производних и трговинских предузећа.				
Извори				
Одговарајући уџбеник из економије, стручна литература и часописи, примјери из праксе, статистички подаци, ТВ емисије, подаци са интернета.				
Оцјењивање				
Континуирано праћење напредовања ученика се одвија на сваком часу, свака активност ученика је добра прилика за процјену напредовања у остварењу задатака предмета и давања повратне информације, а оцјењивање ученика се одвија у складу са Правилником Министарства просвјете и културе РС.				